

Acta Plenari del Consell Consultiu de Pacients de Catalunya

- **Lloc:** Servei Català de la Salut
- **Dia:** 18 de desembre de 2018
- **Hora:** de 11:00 a 13:30 hores

Ordre del dia

1. Aprovació de l'acta del plenari de 5 de setembre de 2018
2. Representació del CCPC al Consell Assessor de l'AQuAS
3. I Fòrum de Diàleg de Professionals
4. Acord Marc de col·laboració entre el Departament de Salut i el Departament d'Educació.
5. Informe sobre la Convocatòria de vaga als centres d'atenció primària
6. Presentació de les Línies marc del Pla de Participació CCPC 2018-2020
7. Informe de la participació en la definició i desplegament de les polítiques del Departament de Salut i altres iniciatives.
8. Torn obert de paraules

Hi assisteixen:

Laura Pelay. Secretària General del Departament de Salut, en delegació de la Consellera.

Carme Bertral. Secretària d'Atenció Sanitària i Participació del Departament de Salut.

Núria Costa. Secretària d'Atenció Sanitària i Participació. Secretària.

Anna Ripoll. Federació Española de Enfermedades Raras (FEDER).

Antoni Cumeras. Associació d'Afectats d'Hipertensió Pulmonar.

Carmen Aleix. AVECE- Ictus.

César Velasco. Director de l'Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya (AQuAS).

Cristina Montané. Associació Catalana d'Afectades i Afectats de Fibromiàlgia i d'altres SSC (ACAF).

Eulàlia Masachs. Direcció General de Planificació en Salut.

Josep Maria Busquets. Comitè de Bioètica de Catalunya.

Maribel Serrano. Associació de Celíacs de Catalunya.

Marta Chandre. Subdirectora del Servei Català de la Salut.

Matias Ponsa. Associació de Malalts de Ronyó (ADER).

Oriol Sorolla. Comitè 1r Desembre.

Rosa Masriera. Fundació Esclerosi Múltiple (FEM).

Santiago Alfonso. Acció Psoriasi.

Sara Bujalance. Associació Contra l'Anorexia i la Bulímia (ACAB).

Excusen assistència:

Pilar Cort. AECC Catalunya contra el càncer Girona

M. Jesús Labordena. Gerent d'atenció al ciutadà del Servei Català de la Salut

Convidats/des:

Carme Monsó. FeSalut. Associació coordinadora d'entitats per la salut de Lleida.

Cristina Nadal. Directora General de Planificació en Salut. Departament de Salut.

Gemma Mestres. Fe Salut. Associació coordinadora d'entitats per la salut de Lleida.

Marc Ramentol. Director General de Professionals de la Salut. Departament de Salut.

Montse Trullén. Fundació ELA Miquel Valls

Roser Roigé. Associació Catalana per al Parkinson.

La Secretària general del Departament de Salut, en nom de la Consellera, dona la benvinguda als assistents al plenari del Consell Consultiu de Pacients de Catalunya (CCPC) i els agraeix la seva assistència. Tot seguit, dona la paraula a la Sra. Carme Bertral, Secretària d'Atenció Sanitària i Participació del Departament de Salut i s'inicia el tractament dels temes previstos a l'ordre del dia.

La Secretària d'atenció sanitària i participació agraeix l'assistència als presents i els sol·licita si tenen alguna observació i/o esmena a realitzar a l'acta de l'anterior plenari, corresponent al plenari de 5 de setembre. Es considera oportú disposar de l'acta per escrit i per això, se'n distribueix un exemplar als assistents i la seva aprovació es posarà en consideració més tard.

A sol·licitud de la Sra. Marta Chandre, representant del Servei Català de la Salut al plenari, es dur a terme un canvi en l'ordre del dia previst, ja que s'ha d'excusar d'aquesta sessió. Tothom hi ve d'acord.

5. Informe sobre la convocatòria de vaga als centres d'atenció primària.

En aquest punt s'exposen els principals acords als que s'ha arribat per tal de reparar la convocatòria de la vaga de finals del novembre, per part dels professionals de l'atenció primària. Tot seguit, pren la paraula la Sra. Marta Chandre que comenta que, malgrat les mesures adoptades d'antuvi, no es va poder aturar la vaga.

Les mesures adoptades per l'acord, són a curt i a llarg termini. Pretenen alleugerir les càrregues assistencials per arribar a assolir una càrrega de treball adequada, que s'ajusti a la realitat i que reverteixi en el millor servei possible a la ciutadania. Els acords també estan encaminats al manteniment de l'estabilitat laboral, pel que s'augmentaran les places de formació MIR, i a la conciliació de la vida familiar/social i professional. Per aquesta darrera qüestió, es crearà una instrucció per unificar horaris a tota Catalunya.



S'intervé expressant la inquietud dels pacients per a la congestió de l'atenció primària. De fet, davant la convocatòria de la vaga i si aquesta s'hagués perllongat en el temps, es contemplava la possibilitat de fer-ne una valoració des del punt de vista del pacient, a través d'unes reflexions adreçades a la comunitat. També es comenta que en resoldre's la situació, ja no va caldre.

Es comenta que davant la voluntat d'expressar-se, si és el cas, caldria disposar d'un mecanisme de comunicació àgil, en el marc del CCPC. Es respon que es podria treballar una proposta interna en l'àmbit de la Comissió Permanent, per exposar-la posteriorment al Plenari i que aquesta iniciativa es pot contextualitzar dins el Pla de Participació del CCPC, en què s'està actualment treballant. En aquest sentit, es destaca que cal tenir en compte la independència d'opinió entre les entitats i el Departament de Salut. A aquest comentari, es respon que aquesta proposta és en relació a la voluntat expressada en un inici, que resta oberta al debat entre tots i totes.

Tot seguit, la Sra. Carme Bertral dona la paraula al Sr. Marc Ramentol, Director general de Professionals de la Salut del Departament de Salut, per a la presentació del Punt 3. de l'ordre del dia.

3. Fòrum de Diàleg de Professionals

El Sr. Marc Ramentol presenta el Fòrum de Diàleg Professional, un procés de debat amb voluntat transformadora, que té com a principals objectius:

1. Acordar les directrius per a la identificació de les necessitats de professionals de la salut, en sintonia amb els nous models assistencials i els rols de les professions.
2. Elaborar el mapa territorial de necessitats i perfils de professionals de la salut en l'àmbit del SISCAT.
3. Fixar unes línies de treball i elements de canvi, a diferents nivells, de manera que siguin les impulsores de les polítiques de planificació i ordenació professionals d'acord a les necessitats detectades.

La composició del Fòrum reuneix diferents actors, com: el Departament de Salut, el Departament d'Ensenyament, l'AQuAS, la Funció Pública, les societats científiques, les corporacions professionals, els sindicats, les entitats ciutadanes, les organitzacions sanitàries i les docents, entre d'altres.

Aquest Fòrum de Diàleg Professional es nodreix de les conclusions d'altres fòrums i d'altres grups de treball per a la redefinició dels models assistencials, com són, per exemple; el Pla nacional d'urgències de Catalunya, l'Estratègia nacional de l'atenció primària i salut comunitària, les Estratègies de salut mental i addiccions 2017-2020, per incorporar-les a la definició de les noves polítiques de planificació i ordenació de professionals de la salut.

Aquest Fòrum es dividirà en diferents etapes compreses entre el setembre de 2018 i el setembre de 2019. La primera fase, correspon a la diagnosi i ha estat objecte del passat plenari. La següent fase, és la posada en comú de la diagnosi i la identificació dels reptes presents i futurs, que es debatran en el segon



plenari previst pel febrer de 2019. Finalment, la fase de recerca de solucions als reptes i l'operativització, amb la realització d'un tercer plenari al mes de setembre de 2019.

En aquesta primera fase de diagnosi, s'ha realitzat un anàlisi per tal d'obtenir una visió general demogràfica de les professions sanitàries. També és important tenir en compte que la dispersió geogràfica té una afectació molt marcada en la dimensió dels equips i serveis de salut. A tall d'exemple, es destaca que la Regió Sanitària de Barcelona, concentra el volum més elevat de professionals per 1.000 habitants. Així mateix, Catalunya ocupa el segon lloc en la ràtio d'infermeres × 1.000 habitants dins de la Unió Europea. En general, la ràtio de professionals de la medicina a Catalunya està per sobre tant de l'Estat espanyol com de l'OCDE.

En relació a la evolució dels titulats de grau de les professions sanitàries, s'evidencia que hi ha una estabilitat o un lleuger increment en el territori català. S'ha de tenir en compte, que a segons quines professions i universitats es formen moltes persones de fora de Catalunya.

Així, les propostes de treball del Fòrum de Professionals es divideixen en 4 àmbits prioritaris:

1. Augment del número d'infermeres i nous rols de professionals en els equips de salut. Millorar les condicions laborals i evitar la sobrecarrega assistencial. Les propostes de treball han d'estar relacionades amb aspectes demogràfics, perfils i rols.
2. Donar valor a la medicina familiar i comunitària, com a eix central bàsic del model sanitari català.
3. Incidència a les Universitats per tal d'adequar-se a les noves necessitats de l'atenció sanitària.
4. Identificació de les noves professions i del seu paper en el futur.

Per finalitzar, el Sr. Marc Ramentol comenta que hi ha una bústia a la pàgina web del Fòrum de diàleg professional a disposició de qualsevol persona que hi vulgui fer aportacions.

La Sra. Carme Bertral agraeix l'exposició i valora la gran complexitat que aquest estudi comporta. Destaca la importància de la planificació del futur per l'atenció sanitària, en tots els aspectes.

Tot seguit, la Sra. Cristina Montané exposa diferents reflexions en relació a la representació del CCPC a aquest Fòrum de Professionals. Per començar, expressa el sentiment dels pacients sobre la necessitat de sentir-se un actor més del sistema català de salut, que senten molt seu i que es vol aportar a les diferents taules decisòries aquesta veu, opinió, vivència i experiència per a contribuir a la millora de l'atenció. És per això que potser caldria saber, per començar, com es poden adaptar el models a les necessitats actuals, quin tipus d'atenció sanitària es vol i què és l'essencial i prioritari. Altres reflexions rellevants són: que la sol·licitud de cita amb el metge hauria de ser atorgada de manera immediata, que cal cert temps en la visita mèdica per tal d'establir una relació de confiança, que seria molt necessària la figura del psicòleg/a, la del fisioterapeuta i la del treballador/a social lligada al metge/sa de capçalera, que és imprescindible la integració dels serveis sanitaris i socials, que en la relació amb el professional sanitari cal empatia per les dues parts, amb una comunicació real, comprensiva i respectuosa, les decisions compartides basades en l'escolta, el diàleg, el pacte i el compromís, la necessitat de millora



dels programes de prevenció sobre tot a l'àmbit dels joves, remarcar la gran tasca del voluntariat i de les persones cuidadores i la recomanació de les entitats de pacients per part dels professionals, entre d'altres.

A continuació la Secretària d'atenció sanitària i participació dona la paraula a la Sra. Cristina Nadal, Directora general de Planificació en Salut del Departament de Salut per l'exposició del 4r. Punt de l'ordre del dia.

4. Acord Marc de col·laboració entre el Departament de Salut i el Departament d'Ensenyament.

La Sra. Cristina Nadal comenta que les diferents col·laboracions estan emmarcades a la línia 12 del Pla de Salut 2016-2020 que fan referència a les polítiques interdepartamentals i intersectorials. Es fa referència a diferents punts:

- a) Programa Salut i Escola. Aquest és un programa que va néixer en els anys vuitanta i potencia la salut dels infants i adolescents escolaritzats a través de l'educació per a la salut i la prevenció. En aquest sentit, cal revisar el programa i ampliar-ne l'edat que s'hi contempla. Es proposa iniciar el programa des dels 3 anys i recuperar el percentatge d'inversió perdut degut a la crisi econòmica. També es vol homogeneïtzar la cartera i ampliar-la. Es vol treballar en la promoció d'hàbits de vida saludable com l'alimentació i l'esport, dormir bé, com afrontar les emocions, etc. Així mateix, treballar amb les problemàtiques de les conductes d'addicció o violentes de manera que l'escola sigui capaç de realitzar un diagnòstic precoç per tal de prevenir-les i actuar amb celeritat. Aquest programa doncs, cal que contribueixi a la gestió del canvi que s'està produint en la societat.
- b) Incorporació de conceptes de salut i educació a l'atenció primària i salut comunitària. Es destaca la necessitat de l'existència d'una coordinació entre l'àmbit de la salut i l'escola i compartir informació entre els diferents departaments que en són competents.
- c) Atenció a nens i nenes amb necessitats especials (escoles inclusives), atenció als alumnes amb trastorns de salut mental (focalitzats bàsicament en l'autisme i el dèficit d'atenció) i l'atenció als nens i nenes hospitalitzats a hospitals generals i/o als hospitals de dia.

També, que cal treballar per a l'apoderament de les famílies i l'autonomia del pacient. Per tot això, pot ser important treballar amb el suport de les associacions de mares i pares (AMPES). Degut a la rellevància dels diferents temes, cal fer-ne un seguiment i emplaçar-se a fer-ne una valoració dintre d'uns mesos.

A l'exposat, es pregunta si està prevista la inclusió dels alumnes en aquestes iniciatives en les etapes més primerenques, ja que en aquestes edats, les famílies són bastant proactives i estan molt sensibilitzades. També es comenta, que a d'altres països, les famílies són més actives i intervenen més a les escoles que a Catalunya. Es respon que s'hi està d'acord, i que hi ha intervenció a les escoles a partir

dels 3 anys de l'alumne. Es destaca que aquesta és una etapa molt important entre d'altres factors, pel foment de l'esport i la relació amb una alimentació saludable.

Es pregunta la raó per la qual es va prohibir en el seu moment el consum del tabac i no s'ha fet el mateix amb el consum de begudes ensucrades i d'altres aliments que fomenten l'obesitat infantil, per exemple. Es respon que s'han fet accions en la línia de les begudes ensucrades. També s'apunta sobre el rol que pot prendre el teixit associatiu, per exemple, fomentant valors com ara el voluntariat entre els joves. Es destaca la preocupació pel joc on-line, com a un dels riscos a tenir en compte a l'hora d'afrontar la salut d'aquest col·lectiu.

Es comenta que a les entitats de pacients els agradaria visitar les escoles per explicar la malaltia i el seu entorn, des de la seva experiència. S'exposa el treball realitzat en certes escoles en l'àmbit de les intoleràncies alimentàries. Es respon que el Departament de Salut cal que sigui l'emissor d'informació en salut, per exemple, per mitjà de nous formats com poden ser les vídeo capsules, per a un major impacte.

Es comenta que potser cal incidir més a l'àmbit de la gent gran i també a l'àmbit de col·lectius que pateixen una malaltia crònica. En aquest sentit, la recomanació de les entitats per part dels professionals seria un pas rellevant, proposat diverses vegades al llarg del temps. Es destaca que, per a que el professional et recomani cal que et conegui. Aquest podria ser un dels reptes a entomar pel CCPC: optimitzar, enfortir i fer més visibles les entitats amb una acreditació, conceptes relacionats amb el prestigi i la credibilitat. En aquesta línia s'havia treballat fa uns anys, amb un projecte denominat AVENÇ, del qual se'n podria valorar la reactivació. Es respon, que cal abordar aquest tema d'una forma rigorosa i s'obre la via de col·laboració amb l'AQUAS, per a contribuir a incorporar diferents inputs i metodologia per a la definició d'una proposta.

A continuació, la Sra. Carme Bertral dona la paraula al Sr. César Velasco, Director de l'AQuAS per a l'exposició del Punt 2. de l'ordre del dia.

2. Representació del CCPC al Consell Assessor de l'AQuAS

El Sr. César Velasco exposa que l'AQuAS treballa per a la millora de la salut de les persones i del conjunt del sistema sanitari, tal i com consta en el seu Pla estratègic. Així, en les seves funcions, la ciutadania està al centre. A l'Agència es contempla l'avaluació dels components del sistema sanitari, sempre amb criteris de transparència de les dades. Es vol una Agència d'avaluació independent i de qualitat. Per aconseguir-ho, és fonamental la participació ja que tota la informació recollida en relació, per exemple al funcionament de centres, aporta valor a la ciutadania i als gestors del mateix sistema de salut.

L'AQuAS, entre d'altres àmbits de treball, avalua i contribueix al programa d'analítica de dades per a la recerca i la innovació en salut; prioritza projectes per a la Marató de TV3; avalua la tecnologia per a la innovació, introdueix el pacient a l'àmbit de la recerca i accentua el talent dins d'un treball

multidisciplinari. Sempre amb l'atenció centrada en la persona i caminant cap a la internacionalització i la representació de pacients a Europa.

El Sr. Antoni Cumeras pren la paraula per presentar-se com a representant del CCPC al Consell Assessor de l'AQUAS. Explica que aquesta designació s'ha realitzat en base a uns criteris de selecció definits en el si de la Comissió Permanent i per consens amb la resta de persones candidates assistents. Es sol·licita si es pot contemplar la figura d'un substitut. El Sr. César Velasco, en nom de l'AQUAS dona la benvinguda al Sr. Cumeras com a representant del CCPC al Consell. En relació a la pregunta formulada, es respon que cal fer la consulta oportuna.

En aquest moment, es reprèn el Punt 1. que correspon a l'aprovació de l'acta del Plenari del passat 5 de setembre. Es comenta que a la Secretaria del CCPC no s'han rebut esmenes ni observacions amb anterioritat a aquest plenari. La Sra. Carme Bertral sol·licita als assistents si tenen alguna observació i/o esmena a l'acte i no hi ha aportacions al respecte. Es procedeix doncs a la seva aprovació.

5. Presentació de les línies marc del Pla de Participació del CCPC.

Tot seguit s'exposaran les principals línies marc del Pla de participació del CCPC, en el què s'ha estat treballant en el transcurs del 2018. En aquest sentit, es fa la proposta que aquest punt es traslladi al proper plenari, ja que es considera que avui no es disposa de prou temps per a presentar-les, al tractar-se d'un projecte estratègic i innovador per al CCPC. Tothom hi ve d'acord.

6. Informe de la participació en la definició i desplegament de les polítiques del Departament de Salut i altres iniciatives

Es comenta que des del darrer plenari, s'ha col·laborat en la difusió de diferents iniciatives, com ara:

- El Projecte per avançar en la definició d'una eina d'avaluació de tecnologies mòbils de salut, de l'AQuAS. Concretament, en la realització de grups focals exploratoris per a conèixer de primera mà les experiències en l'ús de les aplicacions mòbils i l'opinió de com hauria de ser aquesta eina.
- Convocatòria del grup de comunicació en col·laboració amb el Canal Medicament i Farmàcia del CatSalut.

Sense més a afegir, es dona per finalitzada la sessió plenària, amb paraules d'agraïment per l'assistència i la feina feta per part de la Secretària d'Atenció Sanitària i Participació i la Secretària General del Departament de Salut.